

TERAPII COMPLEMENTARE ÎN ÎNGRIJIREA PALIATIVĂ ART- TERAPIA: METODĂ DE LUCRU ÎN PALIAȚIE

Psih. Anca Opreș, As. soc. Estera Ciobanu, Psih. Manuela Furdi

Terapiile complementare

- Își dovedesc tot mai mult eficiența în gestionarea aspectelor emoționale asociate anumitor afecțiuni psihologice, medicale, educaționale sau sociale
- Terapia prin Arte expresive contribuie la starea de bine a pacienților cu boli cronice sau cu afecțiuni în stadii de boală avansate și terminale
- Studiile indică creșterea fluxului sangvin la nivel cerebral atunci când pacienții sunt implicați în activități creative. S-au mai constatat: diminuarea durerii, a depresiei și a anxietății, modificarea tiparelor cognitive, a traseelor neuronale și a substanțelor eliberate de creier

Istoric art-terapie

- Anii 1000: **IBN SINA** – rol important în dezvoltarea medicinei, a folosit **muzica** sub forma unei **metode de terapie**
- Perioada otomană: **muzica** a fost folosită în îngrijirea paliativă și în vindecarea pacienților cu diferite afecțiuni medicale
- Secolul XIX: a început să fie utilizat termenul de "**art-terapie**", recunoscându-se astfel potențialul curativ al artei și intervenția prin artă ca strategie validă de tratament.

Istoric art-terapie

- Secolul XX:

Margaret Naumberg, fondatorul artterapiei în SUA în 1940, educator de profesie, a afirmat că lucrările pacienților se constituie ca o comunicare simbolică a inconștientului

Edith Kramer, psiholog școlar - contribuție importantă în utilizarea art-terapiei în actul educational

Elinor Ulman editează două reviste importante în domeniul artterapiei: ***The Bulletin of Art Therapy*** (1961) și ***The American Journal of Art Therapy*** (1970)

Hanna Kwiatkowska, contribuție în cercetarea și aplicarea artei in terapia de familie

Istoric art-terapie

- **Alte contribuții în secolul al XX-lea:**
 - 1942: **Adrian Hill**, artist și scriitor britanic - **arta = “inamicul bolilor”**
 - Efectele terapeutice ale artei la pacienți: scăderea stresului și îmbunătățirea stării emoționale
 - 1945: art-terapia a fost folosită pentru prima dată la pacienții cu TBC
 - Hill: art-terapia ajută pacienții psihiatrici, pacienții cu dizabilități fizice și psihice și pacienții cu diagnostic oncologic

Istoric art-terapie

- 2001: **Ponteri** - efectele pozitive ale terapiei de grup care folosește art-terapia asupra mamelor care suferă de depresie și a relației acestora cu copiii lor. Concluzii: îmbunătățirea stimei de sine a mamelor, validarea sentimentelor materne și îmbunătățirea interacțiunilor mamă-copil
- Intervenții terapeutice expresive la persoanele aflate în doliu: creșterea gradului de conștientizare a resurselor și activarea unor mecanisme de coping eficiente
- Art-terapia contribuie la reducerea stresului la profesioniștii care lucrează în îngrijiri paliative. (**Salzano, Lindemann, Tronsky**)

Art-terapia și pacienții cu diagnostic oncologic

- Art-terapia ajută pacienții cu diagnostic oncologic să facă față provocărilor și schimbărilor aduse de boală, să gestioneze emoțiile și gândurile negative, să-și diminueze nivelul de stres și să-și regleze dificultățile emoționale
- Art-terapia facilitează adaptarea pacienților și creșterea rezilienței acestora la povestea oncologică, precum și integrarea aspectelor legate de schimbare, incertitudine, durere, pierdere, izolare, anxietate, depresie

- Art-terapia ajută la exprimarea unor trăiri emoționale complicate, atunci când comunicarea prin cuvânt este dificilă sau când cuvintele nu sunt suficiente
- Lucrările pacienților exprimă experiența acestora cu boala, relația cu boala. Prin forma artistică de manifestare, trăirile pacienților primesc vizibilitate
- Art-terapia îmbunătățește identitatea de sine a pacienților și reprezentarea de sine a acestora

- **Cathy Malchiodi** - unul dintre primii specialiști care a utilizat art-terapia în afecțiunile oncologice: art-terapia trebuie să fie adaptată fiecărui pacient
- Art-terapia contribuie la scăderea nivelului de stres, la diminuarea anxietății și la susținerea eficienței tratamentelor medicale
- Art-terapia contribuie la creșterea calității vieții pacienților cu diagnostic oncologic

Terapia prin muzică

- Muzica are efecte pozitive asupra corpului, a minții și a sufletului. Împreună cu medicația antiemetică, reduce simptomele de greață și vărsături la pacienții care primesc doze mari de chimioterapie, iar alături de medicația pentru durere, diminuează intensitatea experienței dureroase a pacienților
- Muzica preferată are un efect liniștitor chiar și la pacienții cu diagnostic oncologic avansat, iar calitatea vieții pacienților este îmbunătățită

Terapia prin râs

Râsul ca terapie are efect eliberator, este o formă de conectare, împuternicește pacienții prin accesarea unor forțe interioare, dezvoltă abilitățile emoționale și poate să detensioneze și să reducă durerea

Umorul poate fi o resursă semnificativă chiar și pentru pacienții aflați în îngrijiri paliative

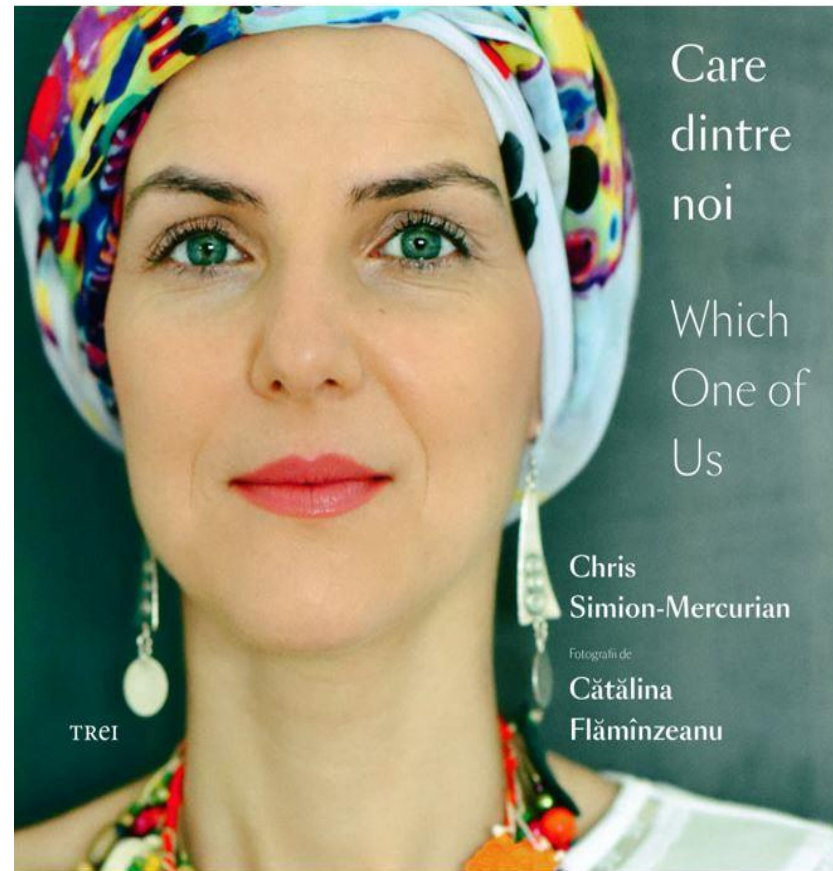
Terapia prin atingere

- Contactul prin atingere și ținere de mână are valențe terapeutice, confortează pacienții și îi ajută să se simtă în siguranță
- Modificările regulate ale poziției corpului, schimbarea poziției, masajul sau manipularea unor obiecte în mâinile pacienților generează un nivel de bunăstare emoțională

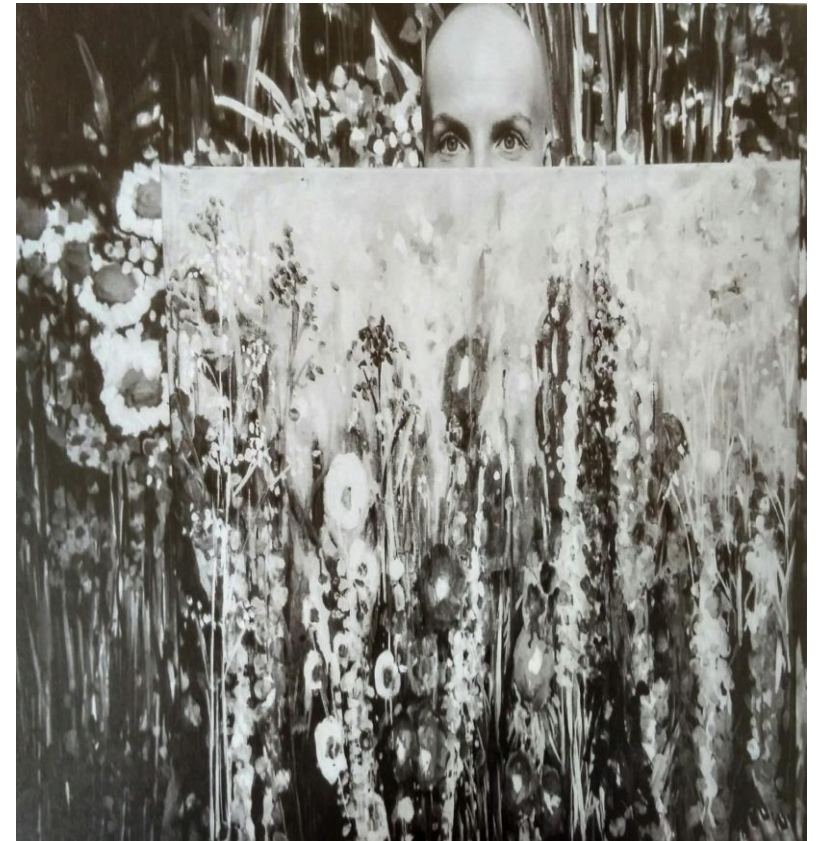
Beneficiile art-terapiei la pacienții cu diagnostic oncologic

- Îmbunătățirea capacității de exprimare a sentimentelor și a trăirilor legate de boală și de simptome
- Reducerea nivelului de stres, diminuarea oboselei, a durerii și a disconfortului, diminuarea simptomatologiei anxios-depresive
- Îmbunătățirea stimei de sine, creșterea încrederii în sine, în ceilalți și în tratament
- Creșterea sentimentului de pace interioară și de relaxare, a sentimentului de control, a validării și a împuternicirii propriilor acțiuni
- Creșterea calității vieții

Recomandare carte

Care dintre noi

Recomandări pentru însoțitorii pacienților cu diagnostic oncologic - Chris Simion

Decalogul Însoțitorului

- 1 Fii cârjă necondiționat, fără să te îndoii.
- 2 Nu încerca să înțelegi. E imposibil. Fii prezent prin empatie, nu prin rațiune.
- 3 Nu aduce la suprafață partea dramatică a situației, încearcă să arăți partea luminoasă și necesară a experienței.
- 4 Deznădejdea se calmează cu umor.
- 5 Fii prezent concret, nu metaforic, în așa fel încât cel bolnav să te simtă împreună cu el, să nu se simtă singur.
- 6 Poartă-te ca și cum totul e normal.
- 7 Pune-te în locul celuilalt și oferă ce ai vrea să primești.
- 8 Nu te speria.
- 9 Anulează-ți prejudecățile și depășește-ți limitele.
- 10 Roagă-te neîncetat.

Beneficii ale art-terapiei în pediatrie

- Servește ca mijloc de dezvoltare a relației terapeutice
- Produce comportamente expresive pozitive
- Permite ajustarea comportamentului într-un mediu stresant/nefamiliar
- Ajută copilul să facă față bolii și spitalizării
- Crește complianța la tratament
- Sprijină dezvoltarea și facilitează bunăstarea emoțională a pacienților pediatrici

Arta ca formă de comunicare în pediatrie

- Copiii au nevoie de oportunități prin care să își împărtășească povestea
- Arta este o unealtă prin care copiii pot comunica despre lumea lor interioară
- Permite relatarea poveștilor fie direct, fie prin artă
- Învățarea deprinderilor de interacțiune cu ceilalți, de comunicare, de a-și face noi prieteni, de a experimenta consecințele ale comportamentului social
- Permite copilului să fie el însuși în acest proces

The background of the slide is a collage of children's art. It features several handprints in various colors like red, purple, and blue. There are also some abstract drawings and a textured surface, possibly a piece of fabric or paper, in shades of green and brown. A yellow circular object is visible in the top right corner.

Forme ale art-terapiei în pediatrie

Intervenții artterapeutice:

Desenul, pictura

A child is sitting at a table, focused on a craft project. The table is covered with a white sheet of paper and scattered with numerous colorful paper cutouts, including stars, hearts, and abstract shapes in shades of purple, green, orange, and blue. The child is wearing a light green shirt and a white wristband. In the background, there are more craft materials and a blue bag. The overall scene depicts a creative and therapeutic art session.

Forme ale art-terapiei în pediatrie

Intervenții artterapeutice:

colajul, modelajul, construcția
din materiale

Forme ale art-terapiei în pediatrie

Meloterapia

Forme ale art-terapiei în pediatrie

Dramaterapia

Forme ale art-terapiei în pediatrie

Fotografia

Rolul adulților în art-terapia pediatrică

- Acceptarea necondiționată a copilului
- Creează un sentiment de siguranță
- Interesat de copil și dezvoltă o relație caldă și grijulie
- Apreciază natura treptată a procesului terapeutic
- Sensibil la sentimentele copilului
- Oferă timp, spațiu, materiale și instrumente

The image features six handprints of various colors arranged around the central text. Starting from the top left and moving clockwise, the colors are red, yellow, light green, purple, blue, and a darker green. The handprints are stylized and appear to be made of paint or ink. The background is a solid, light gray color.

Vă mulțumim!